

Írjunk vagy ne írjunk?

Ez volt a kérdés, mikor a Bolyai Gimnázium honlapján megláttam a felhívást, hogy volt tanárok és diákok írásait, emlékeit várják a gimnázium fennállásának 40. évfordulója alkalmából.

Körbefuttattam egy e-mailt, de – talán a szűkös határidő miatt? – nem igazán volt nagy a lelkesedés. Nekem meg nem igazán van nagy íráskészségem – ez valószínűleg volt osztályfőnökünk és magyartanárunk, Boródi Ferencné is megerősítene –, úgyhogy lemondtam a dolgról. Aztán a határidő után egy nappal mégis meggondoltam magam. Mert bármennyire is szegényesen tudom megfogalmazni azt, amit többen érünk volt iskolánk nevének hallatán, mégiscsak fók, ugyanis az írás elsősorban nem róluunk szól, hanem arról az iskoláról és tanári gárdáról, amely sokunk további életvitelét alapvetően befolyásolta.

Mire emlékszem igazán, a legszívesebben abból a körből?

A **játékra**, a **versengésre**, amit az egész számomra elsősorban jelentett. Az igazi játékra, a sportra, amelynek lehetőségét iskolai keretek között maximálisan kihasználtunk a versenysportban és a „tömegsportban” is. (Járnak még fiúk órák előtt reggel fél hétre focizni?) Aztán a „komoly” játékra, a matematika- és fizika-versenyekre (lévén tagozatos osztály), amelyeken megtanultuk a tudás, teljesítmény meghatározó erejét, egymás tiszteletét. Megtanultuk, mi az a tisztességes verseny, a felelősségteljes játék. Ezek olyan alapvetései az életnek, amit itt az „iskolatejel” (na, mi lehetett az?) szívtuk magunkba, és a szerencsésebbek, kitaróbbak máig meg tudtak őrizni. Nem állítom, hogy csak ezen a pályán haladók tudtak érvényesülni akkor is és manapság is, de példát kaptunk arra, hogy így is lehet!

Mire még?

A **tanárainkra**, akik ezeket a játékkereteket biztosították nekünk, és – azóta bebizonyosodott (én pl. egyetemi éveim első két évében szinte csak abból a

matematikai tudásból éltem, amit itt a gimnáziumban tanultam az Antal házaspártól) – olyan megalapozott tudás birtokába juttattak, ami eldöntötte további sorsunkat. Az iskolatablók őrzik nevüket, félek, hogy a felsorolásból véletlenül és érdemtelenül kihagynék valakit!

És még?

Arra a közösségre gimnáziumi **társainkra**, akikkel naponta ezeket a versenyeket leküzdöttük, és együtt sumákolunk, bulizunk. Többen közülük ma is mércét jelentenek számomra, akik közül nekem személyesen azóta is többen nagyon közeli barátaim, napi kapcsolattartással és közös programokkal. Ebben a gimnáziumban ismertem meg a feleségemet is, akivel és még néhány osztálytársunkkal alapítottuk meg azt a céget (www.freesoft.hu), ami máig megélhetésünket adja, és mai játszóterünket, versenyünk színhelyét biztosítja – ma már később végzett bolyaisoknak is, illetőleg néhányunk gyerekeinek is. Remélem, hogy ugyanazzal a szellemiséggel, amit itt alapoztunk meg!

Mi volt egy kicsit érthetetlen?

Mi az iskola első időszakában voltunk itt diákok, amikor Herold Laci bácsi vezetésével próbálta a hagyományokat megteremteni az iskola tanári kara. Ma ezt már lényegesen jobban értem, mint akkoriban. De akkor – velünk!? Bár nem hiszem, hogy jobbabb vagy rosszabbak lettünk volna az előttünk levőknél vagy az utánunk következőknél. Én is álltam az igazgatóiban az „utolsó” figyelméztetést hallgatva, és feszítettem egy-egy verseny eredménylistája után.

És ami még érthetlenebb: hogy létezik, hogy akkor nem gondoltam, többen nem gondoltunk rá, hogy ez **egy életre meghatározó** lesz?!

Szeretettel üdvözlö az iskola mindenkori diákjait, tanárait és dolgozóit:

*Vaspál Vilmos, 1968-73 között volt IV. A-s diák
(megaláltok a vvaspal@freesoft.hu címen)*

Nos, én Márton Károly vagyok, és a Bolyaiban végeztem 1976-ban. Matematika tagozatra jártam.

Sokat gondolok ma is az iskolámra, osztálytársaimra és tanárimra. Különös tekintettel dr. Peák Istvánra, aki a matematikanárunk volt. Tudásával, hozzáállásával, szerénységével nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az Eötvös Loránt Tudományegyetemet választottam, ahol programtervező matematikusként végeztem. Akkortájt az egyetemen dolgozott dr. Peák István, aki a tanárnőnk férje volt (naponta vonattal járt fel Budapestre Salgótarjánból), és nagyon elismert tudós volt elsősorban az automataelmélet területén. Amikor gimnazisták voltunk, hárman az osztályunkból elég gyakran jártunk fel Peákék lakására, mert még iskolaidőn túl is matematika-feladatokat oldtunk meg, készülve különféle szakversenyekre. Gyakran találkoztunk Peák Istvánnal is, aki olykor bekapcsolódott a „szakmai megbeszélésbe”.

Peákné nagyon tudott tanítani, és nagyon tudta a matematikát. Emlékszem, hogy az egyik Bolyai Napra az egyiptomi hieroglifák deszifrázásának matematikai alapjairól tartottam előadást. Peákék választották ezt a nagyon érdekes témát nekem, persze sokat segít-

tettek mind emberileg, mind szakmailag. Kaptam a témára vonatkozó szakirodalmakat, és rengeteg ötletet tőlük. Ez volt az első nyilvános fellépésem. Soha nem voltam egy hiperaktív egyéniség, így számomra óriási izgalmakkal járt ez az előadás és a felkészülés. Szinte saját hangomat sem hallottam az előadás alatt, de végül is sikerrel abszolvtam a témát. Na, nem lett belőlem sem egyiptológus, sem kriptográfus, viszont nagyobb önbizalmam lett.

Ma, amikor a saját cégemet vezetem, több alkalma-zottam van, és a vállalatirányítási rendszerek területén ügyködve számos cégvezetővel kell tárgyalnom, szerződnöm, problémákat megoldanom, előadásokat tartanom, mindig eszembe jut ez a Bolyai-napos előadásom és persze Peákék. Ma úgy élem meg, hogy akkor, az a helyzet óriási változást jelentett az én életemben.

A ma diákjának az én történetemből azt célszerű leszűrnie, hogy egy-egy iskolai esemény, egy tanár diákhoz való hozzáállása vagy a diák tanárhoz való hozzáállása a későbbiekben lehet egy olyan változás alapja, amire csak érett fejjel, visszagondolva a múltra jóval később jön rá az ember.

Márton Károly

Éljetek minden lehetőséggel!

Harminc év távlatából viszonylag könnyű emlékezni, mert csak a fontos dolgok maradnak meg az ember fejében. Jók és rosszak, de mindenképpen olyanok, amelyek nyomot hagytak az ember életében.

De bemutatni a hetvenes évek közepét olyan diák-társaimnak, akik a számítógép előtt nőnek fel, ízelítőt adni abból az érzésvilágból, ami akkor bennünk lakozott, szinte lehetetlen. No, ez a tudathasadásos állapot vett erőt rajtam, amikor nekifogtam e dolgozatnak.

Mi sem voltunk jó gyerekek. Vagy inkább: másképp voltunk jók és másként rosszak, mint ti, maiak. Persze, mi is bementünk cigizni a wc-be, kihasználva a szünet minden pillanatát. Italt is becsempéztünk egy farsangi bulira – no, meg is lett a következménye, mikor bódult fiatal társunkat megtalálta a direktor. Jó, hogy ki nem csaptak akkor!

Unalmas óráinkon hülyeségeket véstünk a padba, ami szintén nem váltott ki osztatlan lelkesedést osztályfőnökünkől. Gonoszságunkra is akadt példa: a köpenyünkre felragasztott fekete ötágú csillag, megkülönböztető jelzés gyanánt. Ja, mert akkoriban kötelező volt a köpeny, de bent lehetett hagyni a szekrényben. Csak volt, akit a csillag másra emlékeztetett... Mi is ellógtunk az órákról, ha tehetjük, s persze hová is mehettünk volna, mint a KISZ-bizottságra... Azt a kutyát sem ellenőrizte.

Azért mégsem voltunk talán velejég romlottak! Egy szóra tüntettünk Angela Davis amerikai polgárjogi harcos letartóztatása ellen (vagy szabadon engedése mellett), pedig jószerevével azt sem tudtuk, hogy ki ő. Allende chilei elnök megbuktatása is már csak egy emlék, de akkoriban legalább annyit beszélünk róla, mint most az iraki háborúról. Mert akkor demonstrálni, vagy emlékezni illet ezekről a dolgokról.

S voltak a mozgósító képességű tanáraink. Hála nekik! Aki elnéztek botlásaink felett, mert tudták, hogy olykor képesek vagyunk nagyok lenni.

Fogalmam sincs, miért esett Rozgonyi tanár úrnak rám a választása, amikor a Liszt és kora országos műveltségi versenyre szervezett csapatot. De tény: éjjel-nappal a könyveket bújtam, a zenét hallgattam, pedig előtte akár egy délutánt is végig ultiztunk társaimmal, s a leckét a szünetben másoltuk le. Ez érdekelt, s meg is lett az eredménye: csapatunk (melynek tagja volt Koszta Magdi és Klement Katika) a második helyen végzett.

S bár az angol nyelv csak az akkor ébredező diszko kapcsán érintett meg bennünket, ma is jó hasznát vesszük, sőt, csak ma vesszük hasznát igazán. Mehettünk volna Angliába is osztálykirándulásra, ha valaki el nem sikkasztja a beszédet pénzt... Így maradt Bulgária, minden évben, ott legalább jókat röhögtek oroszul előadott vicceinken.

Idő közben volt egy rendszerváltás, a demokrácia is kezd működni végre, s mi átéljük veletek együtt a technikai forradalom legmarkánsabb időszakát. Mi még Jimmy Hendrixen ájultunk el, ti esetleg már ott voltatok az A 38-on, az Anima Sound System lemez-bemutatóján. S ez az, ami közös bennünk: figyeltük a világot, s igyekeztünk a lehető legtöbbet felszívni belőle. Sokszor az extremitásokat is. Aki ezt engedi, annak bejön, annak lesz választási lehetősége az életben, aki szemellenzőt használ, az nem fog észre venni semmit, élete sivár marad.

Én azt szerettem a Bolyaiban, hogy segített nagyot meríteni a világból. Éljetek ti is mindazzal a lehetőséggel, amit az „ódon” falak között kálnálnak számotokra!

T. Németh László

A Hold mutat utat

Tízéves lehettem, mikor egy nyákos hajnalon apámmal autóztunk a főváros felé. A nagynénimhez igyekeztünk, aki egy piacon kötött ruhákat árult, s anyám azt mondta félretett nekünk valamit. Hogy miért kellett ilyen korán kelni, azt nem értettem, de szerettem autózni. Az ablaktörő lapátja alig bírta ívesen eltakarítani a felcsapódó sáros latyakot. Egyre világosabb lett. A fák úgy bólogtak ebben a langyos esőben, mint a kocsmában ringó borostás óriások. A rádió szólt. Én hátul gubbasztottam. Megszólt a hírek szignálja. Majd egy bariton férfihang rezgettette meg az ócska hangszórókat.

– Kedves hallgatóink! Híreket mondunk. 1969. július 21-e van. Hat óra. Az amerikai kontinensen még 20-án, magyar idő szerint hajnali 3 óra 56 perc 20 másodperckor Neil Armstrong, az Apollo-11 űrhajó parancsnoka a Hold felszínére lépett. Armstrong a Holdra érés előtt ezt mondta: „Kis lépés az embernek – óriási ugrás az emberiség számára.” – Majd egy recsegő, sístergő hang felvételtől közvetítette az eredeti szöveget. – That’s one small step for man – one giant leap for mankind. Nagyon távolról szólt az asztronauta hangja. Fejem hirtelen előrebillent, mert apám fékezett. Az index kapcsolója kattogott, és a lassuló autó mellett a bokrokon láthatóvá vált a villogó fény.

– Gyere! Szálljunk ki! Nézzük!

Ahogy kinyitotta az ajtót, úgy tódult be a friss reggeli levegő. Egy kamion lökte meg a kasznit, s hullámműzvá vált a padló. Kiálltunk az út szélére, apám vállamra tette kezét. Beleborzongtam, ahogy forró tenyere átsütött kis ingemen. Hunyorogva csodáltuk a Holdat, bár már fakult, ahogy virradt, de látni véltem az űrhajót egy fehér-es örvény közepén.

– Ott van! – kiáltottam, és mutatóujjam az égre lendült.

– Sssh! Ne légy buta. Ezt látni nem lehet! Csak érezni!

– mondta, s hunyorgott tovább, égnek biccentett arccal, mint az ősember, mikor a felcsapó tűz lángjait nézte.

Három évre rá a kis csodálkozóból nagy fiúvá fordultam, és tegezhettem apámat. Annak idején épült fel a város. Acélosan és szürkén meredtek az égnek a Fintapanelek. Az akkori viszonyokat tökéletesen ártatlannak hittük, mert nem láttuk, csak a felszínt. A felvonulásokon tenyerek csattantak, és a kacagás összevegyült a főtt virsli illatával. Vitorlanagyságú, ismeretlen szövegű transzparenszeket cipeltünk a tavaszi szélben. A tiszta betonfalak biztosságot adtak, de az irányt is megszab-

ták. S ott a dombtetőn, mint egy fellegvár állt az Iskola a konstruktivizmus üveg és beton kliséivel. A lépcső medeken és alázattal küszört kapui alá a hegyoldal bokrokkal szabdaljt lejtőjén. A lépcső felfelé tört, fel a magasba, a teraszon át, az üvegajtón túl a fekete-fehér, hulló virágszirmokra emlékeztető mozaikkal borított terek felé. Majd tovább fel a tömbkorlátok között a titkos, de titkokat nem rejtő faliszekrényekhez. Az Új világ szimfónia, mint a füst, gomolygott a karzat felett, s a túlódlali lépcsőn buktak alá szaggatottan a Kékszakáll melletbeszítő akkordjai. A tantermek ajtai rejtették a megismerést, a nagy panorámaablakokat, melyek a várost pásztázták, s amiken keresztül, mint egy akváriumot, tanulmányoztuk a világot s az összefüggéseket. Négy év alatt megtanultunk látni, s már átláttunk viszkózusabb rétegeken is. Számomra viszonyítási alap mindig az a Hold maradt. Megtanultuk, hogy az embernek viselni kell tudni terheit. Hittünk a célok megvalósításában, még ha ropant nagy erőfeszítések árán is éri azt el valaki. Példaképpül csak az olyan életpatak számítottak, mint a névadó, akinek szobra szerényen pihent, s pihen a mai napig is, elrejtve egy betonelem alatt, úgy ahogy életében, csendesen, nem harsogón. Hittük, hogy az elröppenő földi lét emléke örök lenyomat marad. Azóta is mindig megcsodáltam az őskövületeken meglévő, valamikori élőlények nyomait.

Most, hogy a teraszról bámulok alá keresve emléknymaimat, mintha búvárkodnék a tengerben, és érzem, hogy feloldódom a sűrű, sós vízben, molekuláimra hullva elsodródok a messzi tengerekig, s hullámok hátán csapódom hideg sziklákhöz, langyos partokhoz. Visszaérkezve a múltból ugyanaz leszek-e megint? Vagy több?! A mámor újra és újra alámerít!

Minden megváltozott körülöttünk. Megrepedezett, feltöredezett szinte minden, akárcsak a „Jócsi” előtti téren a kövek. A városban sorjáznak a bevásárlócentrumok, s az érmével működő kocskis vígan zörögnek a karcsú teher alatt. Az öreg, palóc szatócs lassan lehúzza a redőnyt. Lehunyja sok szemét a gyár, elalszanak a lámpák, megszűnik a berregés. Aztán, ha száll az est, árnyak imbolyognak. Egy kicsi, egy nagy. Kéz a kézben, féltőn, nem engedve egymást, egyedül a sötétben.

Harminc éve vágunk neki. A Hold végigkísérte utunk!

Ferkó Attila György

Hófehérke és a cápa

Húsz évvel ezelőtt, ha emlékeim nem csalnak, a városi mozi – amely akkor még November 7. Filmszínház fejéces plakátokon hirdette havi műsorát –, a téli szünet alatt tűzte műsorára a Hófehérke és a hét törpe című filmet. Mi pedig, a Bolyai Gimnázium 4. osztályának diákjai, magunkat a felnőttek közülében érző tizennyolc éves langaléta kamaszok, kollektíven elmentünk megnézni. A bejáratnál Vica becenevű társunk (ma az egyik vezető pénzügyes számítástechnikai fejlesztése-kért felelős igazgatója) azzal várta a később érkezőket, hogy a lakótelepen néhányan cikizni kezdték, amikor elmondta, hogy egy mesefilmre szól a jegyünk. De könnyűszerrel leszerelte a gúnyolódókat, elég volt annyit hozzátennie: na nem afféle gyerekelődásra, hanem az amerikai változatra. Majd kis hatásszünet után kijátszotta az adu ász: igazi Walt Disney mozira megyünk.

Erre pedig nem lehetett mit mondani.

Kritizálni, lenézni akkor még csak a szovjet filmipart volt szokás, a Nyugatról, vagy a tengeren túlról érkezett alkotások feletle álltak annak, hogy bármiféle véleményt mondjunk rólok. Stallone Rambo filmjeiről sutogva beszélgettek a szünetben azok, akik valamelyik kamionsofőr apukával megáldott osztálytársunk lakásán elfüggönyözött ablakok mögött megnézték a tiltott mozit. Német szinkronnal. Nem sokkal korábban vetítették egy Steven Spielberg nevű fiatal rendező Cápa című filmjét. Akkor sokkoló horror volt, újságcikkek szerint bemutatása után Floridában elnéptelenedtek a tengerparti strandok. Ma hasonló „keménységű” filmeket hetente négyszer játszanak a kereskedelmi tévék. Akkor viszont szerencsétlen baleknek érezte magát, aki lemaradt a vetítésről. Az elővételben jegyet vásárlók sora a mozi előtti téren kanyargott, amikor pedig elterjedt a híre, hogy az összes jegy elkel, olyan népharag tört ki, hogy az igazgató rendőrt hívott. A két egyenruhás először is lecsendesítette a hóbörgöket, majd félrevonultak a moziállalat igazgatójával, és azt mondták neki: Nándi, kell nekünk is két jegy.

Húsz évvel ezelőtt ezen őszintén fel tudtunk habórodni. Ma pedig?

Az ingerküszöb, legalábbis, ami a társadalmi igazságságot illeti, az egekig emelkedett. Néhány évvel ezelőtt, immár Pulitzer-díjas újságíróként egy kéthetes ta-

nulmányúton a dán sajtó működésével ismerkedtem a magyar újságíró-szövetség küldöttségének tagjaként. A dán belpolitikát akkor egy korrupt szakszervezeti vezető ügye tartotta lázban, az illetőnek ugyanis ellenszolgáltatás nélkül újíttatták fel a fürdőszobáját. Mondanom sem kell, hogyan fogadtuk a hírt, privatizációs történeteken, bankbotránnyokon, választási csalásokon edződött magyarok. Végül azt mondtuk házigazdánkunk: irigyeljük a problémáikat.

Ezt a fajta irigységet többször is éreztem, valahányszor Salgótarjánban járva a Bolyai Gimnázium épületére néztem. Irigyeltem azokat a problémákat, amelyekkel az akkori önmagának az akkori világban kellett szembenéznie.

Salgótarján népszerűségéből az én generációm, a nyolcvanas évek közepén érettségizettek egy része hiányzik. Elköltözött innen, mert unalmasnak, eseménytelennek ítélte a várost. A főiskolát, egyetemet végzett bolyaisok nagy része soha nem tért vissza. Hosszú éveknek kellett eltelnie ahhoz, hogy megértsem: az izgalmat és a teret nem feltétlenül messzi távolban kell keresnünk. Igaz, időközben újságíróként megfordultam a jugoszláv háborúban ostromgyűrűbe zárt Eszéken, autóstul megfürödtem ukrainai árvizekben, és jártam albániai menekülttáborokban, ahol félmillió koszovói menekültet szállásoltak el. Egy idő után azonban kiderült, hogy az effajta kalandok részletei utóbb megfakulnak, kitérőlnönek. Hiába voltam ott, hiába láttam a saját szememmel mindent, az események nem velem történtek, csak egy kívülálló szemtanú voltam. Az én élményeim – mint például a gimnáziumi lépcső alatti köpenytárolóban kapott első csók – máshol rögzültek, és nagy részük, melyekre ma is kristálytisztán emlékszem, ehhez a városhoz és ehhez az iskolához kötnek. Mert itt voltam fiatal.

Gimnazistaként, úgy emlékszem, mindig idősebbnek szerettem volna látszani. Komolyabbnak, felnőttnek. Most, a negyvenhez közelítve, félig megkopaszodva, kissé elpocakosodva háromgyermekes családapaként azon töröm a fejem, miként lehetne a fiatalságom maradékát konzerválni, és addig őrizgetni, amíg csak lehet.

A választ azonban, sajnos, még nem tudom.

Romhányi Tamás

A húszasok nevében

Ha mai gimnazistaként egyáltalán belekezdének ennek az írásnak az olvasásába, valószínűleg az jutna eszembe, hogy „Készülhetek egy újabb bölcsesség adagra...”. Bizonyára jól ismeritek az idősebb generáció nosztalgizáló stílusát, amelyet legtöbbször az „Idő mindent megszépít”, és a „Bezzeg a mi korunkban!” öszintétlensége irányít. (Lásd: „Apuék a viharral ordítottak/Magyar nótákat a tavon”; valamint „És eszébe jut minden/És mosolyog milyen is volt/Az oviban a harci helyzet/Ahonnét minden elromlott” – Kispál és a Borz.) Ilyen íráshoz nincs sok kedvem, ezért ami itt következik, sokkal inkább kurta számvetés magamnak, mintsem nektek szóló üzenet. Akit nem érdekel egy ilyesfajta leltár, rögtön lapozzon is tovább.

Ha a mi évfolyamunkból valakinek közvetlenül az érettségi után gyermeke született, mára akár ez a gyerek is leérettségizhetett. (Az viszont teljesen reális, hogy vannak köztetek olyanok, akik a körülöttem végzetek gyermekei.) Ilyen értelemben épp egy emberöltővel ezelőtt jártam a gimnázium vezető lépcsőket. (A „járás” szó az akkori valósághoz képest talán túlzott dinamizmusra utal: ez sokszor vánszorgás volt inkább.) Időközben lezajlott a rendszerváltás, az ország és az emberek új utakat próbálgatnak. Magam számára a legérdekesebb kérdés most az, hogy az eltelt húsz év megváltoztatta-e elképzeléseimet arról, hogy ma milyen gimnazista életet szeretnék magamnak. Mivel gimnáziumi társaim közül hosszú-hosszú évek óta senkivel nem tartom a kapcsolatot, ezért emlékeim talán jobban megkoptak, mint az azóta is összejáró társaságok tagjainak. Azért most megpróbálkozom egy olyan lista összeállításával, amelyre sorra felveszem azokat az emlékeimet, amelyek húsz év után is megmozgatnak.

A négy gimis év kiemelkedően legerősebb élménye az Országjáró Diákok Köre (ODK) volt. Az évek során természetesen részben mindig változó társaság emléke a mai napig meghatározza számomra a közösség fogalmát. Ebben a körben tanultam meg tisztelni az összetartásra, a célokért való kitartásra, s a jókedvű időtöltésre épülő közösségeket. Nem jelentőség nélküli persze, hogy mi volt a közösség alaptevékenysége: az ország tájainak felfedezése, a hétfégi barangolások a természettel való barátságomat alapozták meg.

Később, egyetemi oktatóként emiatt mindig el tudtam csodálkozni azon, hogy egyes tanítványaim előbb jártak be távoli kontinenseket, mint hogy elmentek volna a magyar megyeszékhelyekre, nem is beszélve a legszebb magyar tájakról. Az utazás azóta is legfőbb töltetkezési (és emiatt költelekezési) módszerem. (A gimnáziumi évek puritanizmus-tűrése sajnos teljesen eltűnt belőlem, ha csak belegondolok, hogy egy átázott sátorban kellene töltenem egy éjszakát, beleborzongok...) Az ODK-s évek mutatták meg azt is, hogy mit jelent a „nagyszerű tanáregyéniség” fogalma. Szabó István tanár úr olyan megvalósulása volt ennek az absztrakt fogalomnak, hogy hosszú időn át meghatározta számomra a „pedagógus” szó tartalmát.

A listán ezután következő elemek is közösségekhez kapcsolódnak, igaz ezek már kisebbek voltak. Közben mind a színjátszó kör, mind négyfős együttesünk az összehangolt csapatmunka kis birodalmi voltak, ezekben nagyobb tér jutott az egyéni kreativitásnak és extrovertáltságnak. Az elsősorban itt fejlesztet szereplési rutin később jól jött más szerepeimben: oktatóként, tanácsadóként, konferenciák előadójaként. A zenéhez és a színjátszáshoz nélkülözhetetlen önfegyelem és önreflexió szintén fontos kísérőtársaim maradtak. (Azért azt sokáig nem bocsátottam meg nagyszerű vezetőinknek, Kalocsainé Varga Éva tanárnőnek, hogy – miután egy darabban főhős társamul kiszemelt ifjú hölgygel nem voltunk képesek a dramaturgiának megfelelő forró csókot produkálni -, átküldött minket a szomszédos terembe gyakorolni.) Senkinek nem kívánom azt a kínos tíz percet...) A Credo együttes a zeneiskola akkoriban indult jazz-szakának négy diákjából alakult. (A zenekar meghatározó egyéniségéből, Durányik Lászlóból később nemzetközileg is ismert karvezető vált.) A Credo-ból – a mindenfajta zene intenzív falásán kívül – mára annyi maradt, hogy az azóta végrehajtott nyolc költözésem mindegyike felvetette a „Maradjon a basszusgítár, avagy menjjen?” dilemmáját. Eddig mindig maradt, pedig húsz éve nemigen pengtettem összesen öt percnél hosszabb ideig. Ciki szentimentalizmus.

Nem tudom, törvényszerű-e, de nálam most a végére maradtak az oktatással, a szellemi fejlődéssel kapcsolatos emlékek. Ha valamelyik olvasónak az a külö-

nös eltévelyedése támadna fel, hogy megnézzé az 1982 és 1986 közötti évkönyveket, azt találná, hogy gimnazistaként viszonylag sok országos versenyen értem el szép helyezéseket. Tanárain a legbüszkébbek talán a Kazinczy-díjra és a történelem „Ki miben tudós?” tv-s döntőre voltak. (Az előző mondat megfogalmazásával nem azt szeretném sugallni, hogy ezek számomra ne lettek volna meghatározó élmények.) Egy ilyen számadáskor azonban talán helyénvaló őszintén megvallani azt is, hogy ezekben a teljesítményekben több volt az egyéni erőfeszítés szerepe, mint az iskolai háttéré. Természetesen voltak nagyszerű tanárain, mint ahogy bizonyára nektek is vannak ilyenek. (Magam Básti Istvánné tanárnőre és Árpád Sándor tanár úrra emlékszem legnagyobb tisztelettel.) Ugyanakkor engem minden országos megmérettetés arra figyelmeztetett, hogy az ország elit iskoláinak diákjai nagyon messze vannak tőlünk, bolyaisoktól. (Az iskola honlapján tanulmányozva úgy látom, hogy ez a helyzet örvendetesen változott az elmúlt évtizedekben.) Miközben néha kétségkívül jólesett érezni a helyi „sztárság” előnyeit (kémiai-ból például valószínűleg sosem mentem volna át a többi tárgyban elért eredmények és a színjátékos kör Radnóti-előadása nélkül), egy szélesebb körű összehasonlítás rögtön megmutatta ezeknek a sikereknek a helyér-

tékét. Ezzel az aszimmetriával később is szembesülnöm kellett. Az itthon nagynevű Közgaz (ma Budapesti Corvinus Egyetem) sikeres fiatal egyetemi oktatójaként is gyakran éreztem úgy külföldön, hogy a magyarországi élvonalhoz elegendő tudásom ezer kilométerre nyugatabbra provinciálisnak tűnik. Ebből azt tanultam meg, hogy magunkhoz őszintén érdemes megválasztani teljesítményünk viszonyítási pontját. (Lásd még erről a kérdésről a magyar bobválogatott példáját...)

Visszatérve a magamnak feltett eredeti kérdéshez: ma éppen ilyen gimnazista életet szeretnék magamnak, s ilyet kívánok nektek is. Mondják, hogy aki visszavágyik életének valamelyik korábbi szakaszába, az nem élte meg az adott időszakot teljesen. Az örökké a tinikorba vágyakozó felnőtt valószínűleg elmulasztott valamit tizenéves korában. Én határozottan nem vágyom vissza a ti életkorotokba. Emiatt, ha - ígéret ellenére - mégis megengednék magamnak egy nektek szóló üzenetet, akkor az így hangozna: „Éljetek úgy, hogy amikor leteszitek majd a tollat az utolsó érettségi feladat elkészítése után, ti se hagyjatok magatok mögött semmi megvalósítatlan vágyat!” (Ja, és egy póttanács: ennek a célnak a megvalósítását érdemes ma elkezdenni. Tudjátok: az idő...)

Radácsi László

20 és 40

Pár percig csendben ültem, és nem próbáltam dírekt emlékeket előhívni, csak a lelkem hangoltam arra, hogy néhány gondolatomat leírjam. Nem emlékeket, élményeket akarok felidézni, mert azok személyesek, és a mai diákok számára talán érdektelenek is. Egyébként szerintem ez így helyes, hiszen ti most éli-tek meg a bolyais éveket, gyűjtitek a sokféle jelzővel illethető élményeket. A jelzők lehet, hogy sok év múltával meg is változnak.

Egy kérdés motoszkál bennem: miben manifesztálódik az a - nagyon távolinak nem is tűnő - 4 év. Szavak, fogalmak és émociók lebegnek fejemben, mint egy könnyű fátol, aminek lágy jelenléte természetes része életemnek, világlátásomnak, munkámnak. A fátol szövétét alkotja a hozzáállás, akkor a tanuláshoz, ma a munkához is. Része az energiabefektetés is,

amely persze nem mindig és nem olyan eredményt hoz, mint amilyenre vágyunk, de egy-egy sikertelenség felülemelkedve dolgozunk-dolgozom tovább az elérendő célért. Tudni-akarás, érdeklődés, igény a műveltségre, igény arra, hogy gazdagabb (szellemi-lelki) életet éljek, törekvés a sikerre, büszkének lenni arra, amit tudok, tisztesség a munkában és a magánéletben. Vállalni személyiségem, véleményem. Mind-ezen magatartásformák a Bolyaiban eltöltött 4 esztendőben is gyökereznek.

Minden volt tanáromnak, osztály- és évfolyamtársamnak, valamint minden jelenlegi pedagógusnak és diáknak sikeres éveket kívánok. Köszönöm, hogy a jubileumi évkönyvben megjelenik gondolat-szösszetem.

Gajdár Hajnalka

Ugye te is „bolyais” voltál?

Az elmúlt húsz évben gyakran hangzott el életemben ez a kérdés. Hol én kérdeztem, hol engem kérdeztek. Igen, „bolyais” voltam én is, és voltunk még sokan ez elmúlt negyven év során.

Találkoztunk a vidéki főiskolán, és te szárnyaid alá vettél mint felsőbbéves, én pedig segítettem neked, mikor gólya voltál, mert „bolyaisok” voltunk. Rám mosolyogtál a kórházban, és segítettél világra hozni a fiam, tanítod gyerekeinket, gyógyítasz minket, iskolát igazgatsz, házainkat tervezed. Találkoztunk a reptéren, a bankban, vonaton, játszótéren, munkahelyen és sorolhatnám még, hány helyen és alkalommal, mi „bolyaisok”. Ha a nevekre nem is emlékszünk pontosan, de az arcokat nem felejítjük el.

Ugye te is „bolyais” voltál? Igen- hangzik a válasz, és máris záporoznak a kérdések. Ki volt az osztályfőnököd? Melyik osztályba is jártál? Emlékszel a diáknapok-

ra, a Bolyai körre, a szalagavatóra? Sorra törnek fel az emlékek. Ki felelhetné el a jelvényavatót, az év eleji almaszüreket, a fakultációs órákat, a klubdelutánokat, az érettségét.

Emlékszünk, és emlékszem én is az első napra a gimnáziumban, Rozgonyi tanár úr „mackókáim” megszólítására, Bodócs tanár úr kémiai kísérleteire és finom humorára, Árpád tanár úr történelemóráira, Laci bácsira, a könyvtár hangulatára, a diáknapok tanár-diák vetélkedőire, a delutáni kosárlabda meccsre, a ballagásra, és még nagyon sok apró történetre, órákra, mozzanatokra.

Bár az évek múlásával egy kicsit megkopnak az emlékek, de megmaradnak, megszépülnek, és a közösen megélt gimnáziumi évek kapocsként működnek közöttünk.

Ugye te is „bolyais” voltál?

Mesterné Gálfi Ildikó

Bolyais emlékek 10 év távlatából

Furcsa bevallani, de már 10 év távlatából is nagyon megkopnak az emlékek, annak ellenére is, hogy amikor átéltük, biztosak voltunk abban, hogy azt soha nem felejtjük. Ezt be kell látnunk, hogy nem így van. Az emlékek között vannak megkopott és kevésbé megkopottak most az utóbbiak közül porolnék le egy keveset.

A legfontosabb emlékem az osztályon belüli haveri kapcsolat és összetartás volt. A 14 fiúból 14 mindig egy irányba ment jóban-rosszban mindig együtt. Ezek a szinte mindennaposá váló focik, delutáni szabadidők és persze az osztálykirándulások a legjobb példák. A diáknapi feladatokban való részvétel és siker is mindig az összetartásnak volt köszönhető. Így jutott előre az osztály csapat-szellem. Többségükkel a mai napig is találkozok, beszélgetek, és felelmegetjük a kiváló osztályközösséget.

A másik meghatározó élmény a Peák tanárnővel töltött matekórák hangulata és tempója. Az órát a folyosón állva vártuk, és mindig mi voltunk az első, akiknek a csengőszóval egyidejűleg már be is kellett menni a terem-be, mert Peákné mindig pontosan kezdte az órát. Elővettük a füzetünket, felnéztünk a táblára és már az első feladat meg is volt oldva. Ez aztán a tempó! Nem volt kis feladat ezt megszokni, de a végére belerázódtunk.

Amit még ki szeretnék emelni a középiskolai életem meghatározó élményei közül, az a minden év nyarán sorra kerülő „Széky-túra” volt. Ezek mindig a diákélet eszenciái voltak 2 hétre sűrítve. Minden évfolyamról voltak mindig diákok. Ezeknek a túráknak az volt a nagy előnye, hogy 40-45 közel azonos korosztályú fiatal elmegy külföldre 2 hétre a szülőktől távol, és ott fantasztikusan jól érzi magát. Emellett olyan helyekre sikerült eljutni, ahova az ember ritkán vagy egyáltalán nem megy vissza. Pláne ilyen társasággal! A nagyszámú társaság az első pár nap után mindig összerázódott, és együtt nyögtek a „csapatvezető” ötletes túráit. De minden alkalommal megerte a fáradságot. Ezeken a túrákon is hosszú távú barátságok szövődtek a diákok között, de a természethez való viszonyuk is javult. Amire büszkéek lehetünk, hogy megmásztuk az Olympos egyik legmagasabb csúcsát, a Vezúvot, az Etnát és a Strombolit. Eljutottunk Portugáliába, Európa legnyugatibb csücskébe. Megnéztük az Alhambrát, az elpusztult Pompeiit és Athént. Európa nevezetességeit láttuk, és mindezt még fiatalon a barátokkal együtt. Ezek az igazán jó dolgok a diákéletben!

Bacsa István

Diákjaink és szüleik együtt

167 tanulóknak szülője volt bolyais, 175 volt bolyais diákunk szülő 2006-ban.

Osztály:	Tanuló	anyja neve	apja neve
7.D	Angyal Mariann	Teplán Mária	
	Baksa Mátyás	Molnár Márta	
	Egyed Viktória		
	Egyed András		Földesi László
	Fülöp Katalin	Kollár Ilona	
	Kadlót Zsófia	Hulitka Julianna	
	Kiss Boglárka	Egyed Gabriella	
	Lipták Angelika		Lipták Ervin
	Lonsták Szabolcs		Lonsták Szabolcs
	Magyar Réka	Földi Erika	
	Oláh Patrik		Oláh Iván
	Pintér Réka	Oravecz Ágnes	
	Sági Ákos	Fazekas Irina	Sági László
	Sótér Sándor	Dr. Sótér Margit	Dr. Oláh Sándor
	Umeh Annamária	Lipták Valéria	
8. D	Bencze Zsolt		Bencze Sándor
	Császár Orsolya	Ozsvárt Orsolya	
	Farkas Eszter	Tar Krisztina	
	Fodor Vivien	Csernus Edina	
	Földi Viktória	Ubrankovics Zsuzsanna	
	Gordos Zsuzsanna		Gordos György
	Horváth Lili	Scholcz Erika	
	Ildza László	Ipacs Ildikó	
	Laczkó Lilla	Kovács Anita	
	Meló Noémi	Tolnai Tünde	
	Pozsonyi Gábor és Péter	Hortobágyi Myrtil	
	Tóth Balázs	Szjgyártó Julianna	Tóth István
	Ürmössy Balázs		Ürmössy Ákos
9. A	Csontos Tamás	Havran Éva	Csontos László
	Dániel Zoltán	Takács Myrtil	
	Deák Adél	Angyal Mária	
	Dudoma Péter	Bodor Tünde	
	Gál András		Gál István
	Gressai Ferdinánd	Lóránt Lujza	Gressai Gábor
	Hegedűs Barbara		Hegedűs Csaba
	Kaári Dávid Sándor	Pécsi Gabriella	Dr. Kaári Sándor
	Kapás Márton	Nádasdi Csilla	
	Kárpáti Miklós	Kovács Éva Erzsébet	Kárpáti János
	Pintér Ákos		Gordos Szilvia
	Rozgonyi Dorottya	Cseh Andrea	
	Szarvas Vera Etelka		Szarvas Imre
	Sztankó Lili	Kozma Ágota	

Bolyaisok voltunk – vallomások

Osztály:	Tanuló	anyja neve	apja neve
9. B	Gordos Margit Kiss Ákos Ónodi Zoltán Rigó Dorottya Somoskői Soma Terék Zsolt	Kovács Margit Bocsi Beáta Kozma Erzsébet Kirner Ildikó Petró Mária Gyebnár Mária	Kiss Ferenc
9. C	Berze András Berbás Czikora Emese Hegedűs Nóra Kiss Balázs E Ónodi Zoltán Petrucsik Krisztina Sisa Attila Susán Krisztián Szabó Ádám Telek Máté	Hajnalka Márta Molnár Judit Aranyi Zsuzsanna ged Gabriella Balogh Katalin Szabó Rita Dr. Godó Márta Básti Csilla	Czikora Zsolt Ónodi Zoltán Sisa Tibor Telek Gyula
9. D	Balogh Attila Bányik Ádám Bodor Tímea Cene Dávid Deák Anna Mária Egyed Enikő Gál Boglárka Győri Anna Józsa Gergely Kubinyi Júlia Niedermüller Gábor Radics Máté Rajkó Ádám	Kuris Anna Orosz Beatrix Bozó Veronika Czakó Anna Mária Papp Mária Szabó Katalin Tavaszi Zsuzsanna Kovács Mária Erika Gordos Katalin	Bányik Mihály Egyed Pál Bokros Csaba Józsa András Niedermüller Gábor
10. A	Bodócs Judit Bózvári Zoltán Dolnegó Bálint Fodor Richárd Illés Ádám Molnár Veronika Sági Dániel Sótér Orsolya	Gáspár Tünde Kovács Katalin Telek Erika Fazekas Irina Sótér Margit	Bodócs Péter Bózvári József Dolnegó Pál Molnár Balázs Sági László Dr. Oláh Sándor

Bolyaisok voltunk – vallomások

Osztály:	Tanuló	anyja neve	apja neve
10. B	Antal Gábor Bodócs Tamás Braun Eszter Csákó Ádám Földi Attila Ildzsa Boglárka Kozma Lenke Ottmár Eszter Paróczai Anna Pálfalvai Petra és Vera Prokai Péter Serfőző Zsuzsanna Sopotnik Noémi Tóth Alexandra	Karkusz Magdolna Gáspár Tünde Szabó Magdolna Ipacs Ildikó Nagy Edit Fáklya Beáta Rigó Mónika Szép Ildikó	Forgács Zsolt Bodócs Péter Braun Attila Csákó Sándor Dr. Ottmár György Paróczai Csaba Pálfalvai Zoltán Prokai Endre Serfőző Zoltán
10. C	Benyus Máté Mátrai Milán Németh Kitti	Váradi Judit Ilona Scholtz Mária	Benyus Gábor Mátrai István
10. D	Alapi Dominika Dianovszki András Fekete Orsolya Lékó Dániel Lipták Boglárka Pintér Gergő Pintér Zsuzsanna Rigó Flóra Ruskó Bernadett	Ravasz Csilla Lantos Zsuzsanna Oravecz Ágnes Kirner Ildikó	Alapi István Dianovszki Gyula Fekete László Gyula Lipták Ervin Pintér László Ruskó Sándor
11. A	Bulyovszky Veronika Farkas Evelin Fülöp Erzsébet Géczy Gábor Ispán Zsófia Krajnák Veronika Koppándi Eszter László Csilla Márkus Máté K Márkus Virág Velki Ramóna Vincze Judit	Kollár Ilona Bártfai Katalin Bozó Zsuzsanna Salamon Éva Devecsics Annamária Hajnal Márta Csilla ovács Nelli Jakus Ivetta Járinka Magdolna	Bulyovszky Dezső Farkas Zoltán Géczy Attila Ispán László Dr.Krajnák Tibor Koppándi János Márkus László
11. B	Agócs Alíz Csincsik Andrea Ferencz Zsófia Lakatos Balázs Simon Dávid Tőkés Viktória	Tótok Emese Foltán Zsuzsanna Kovács Ágnes	Ferencz Nándor Simon István Tőkés Tamás

Bolyaisok voltunk – vallomások

Osztály:	Tanuló	anyja neve	apja neve
11. C	Balázs Andrea Nagy Tamás Szarvas Sára Szántó Dénes Szikora Mónika Végh Gyula	Czitor Éva	Balázs Péter Nagy Attila Szarvas Imre Szántó Zoltán Végh Gyula
11. D	Czinger Szabolcs Farkas Judit Kapi Zsófia Sebestyén Ádám Szatmáry Alexandra Tóth Attila Tóth Dávid Ujváry Flóra	Makkai Klára Vincze Judit Radnai Zsuzsanna Szöllős Márta Adorján Katalin Bencze Melinda	Sebestyén Zsolt Szatmáry Zsolt
12. A	Gál Péter Kaliczka Gergely Nagy Renáta	Kun Zsuzsanna	Gál István Nagy Károly
12. B	Gordos Mihály Kadlót Tibor Kapás Csilla Karácsony Mária Osgyáni Anett Ötvös Daniella Rusz Anetta Szabó Julianna Tóth István	Tözsér Ágnes Hulitka Julianna Nádasdi Csilla Kaposi Ida Steigenvald Anna Torák Julianna Baksa Krisztina Havran Erzsébet	Gordos Mátyás Ötvös Nándor Rusz László
12. C	Bencze Anikó Bócsó Anita Csonka Lilla Dianovszki Lilla Kelemen Szabolcs Kiss Annamária Mátrai Márk Németh György Pelle Noémi Tácsik Péter Tóth Kornél	Ravasz Csilla Krenács Erzsébet Sári Judit Váradi Judit Ilona Scholtz Mária Czene Csilla Katona Dóra	Bencze Sándor Bócsó Gyula Dr. Csonka Csaba Dianovszki Gyula Mátrai István Tácsik Gábor
12. D	Dániel Bence Fehér Andrea Gubán Ákos Hegyí Zoltán Micheller Balázs	Breznai Elvira Zincz Anna Bucsánszki Zsuzsanna	Dániel Bence Dr. Gubán Ákos Micheller Tibor

Egy szülő mindig a legjobbat akarja gyermekének, benne látja saját magát és saját korábbi vágyainak beteljesítőjét. Én, aki 1970-től 74-ig a Bolyai Gimnáziumba jártam – és mondhatom, a legkisebb kényszer nélkül – büszkén mondtam akkor és évekkel később is mindenhol, hogy ebben az iskolában tanulok-tanultam. Az intézmény legnagyobb előnye a közösségetremtés és a diákok speciális képességeinek kiemelése és fejlesztése volt.

Jellemző, hogy mai számítástechnikával átitatott világunkban az Interneten keresztül nagyon sok volt diáktársal találkozom össze, és úgy üdvözljük egymást, mintha nem telt volna több mint harminc év.

Mindig nosztalgiaival gondolok vissza a Bolyaiban töltött évekre. Jó érzés volt bolyaisnak lenni, s hordaní a minden más középiskolától megkülönböztető egyenruhánkat, ami akkor még a lányoknak fehér blúz volt sötétkék nyakkendővel, amelyre fel volt tűzve az iskola máig is használatos jelvénye.

Azt hiszem, eleinte mindannyiunk számára nagyon furcsa volt, hogy tanárainkat az addig megszokott „tanár néni” és „tanár bácsi” helyett tanár úrnak ill. tanárnőnek kellett szólítani, az pedig kimondottan szokatlan volt, hogy tanáraink magáztak minket!

Mi első évben a mostani gólyatábor helyett ismerkedésként még két-három napos társadalmi munkát végeztünk. Talán valamivel, ha nem is sokkal, mi is hozzájárultunk a mostani napközis tábor elkészüléséhez. (Bár lehet, hogy ún. munkánk után több volt a javítanivaló, mint egyébként lett volna.) Aztán minden évben hagyomány volt év elején a szüret, amit ugyan nagyon nem kedveltünk, mert szinte mindig saras, esős időben került rá sor, de mindenképpen szórakozás volt.

A Bolyai-napokon minden évben sportbemutatók is voltak, amikre hosszú időn keresztül készültünk. Az egyik évben az akkor nagy slágerre, a Banán-dalra készített nekünk Dóka néni, a tornatanárnőnk koreográfiát, amit aztán tornadresszben, hánccszoknyában, a nyakunkban pattogatottkukorica-fűzérrel ad-

Ezeknek az embereknek a nagy többsége magasan kvalifikált szakember, tudós, akik az alapokat ebben az intézményben szerezték meg, és könnyedén tudtak ezekre az ismeretekre építeni. Ezek miatt hat évvel ezelőtt én is ebbe a középiskolába íratam be a fiamat. Bízom benne, hogy jó közösségbe kerül, és megszerzi a megfelelő tudásalapokat, ismervé azt, hogy a gimnázium mára már egy többgenerációs iskola lett. Most érettségi előtt áll, kötődik az itt megszerzett barátaihoz, az iskolához, hasonlóan, mint annak idején mi is, és remélem, néhány év múlva ő is büszkén emlegeti: BOLYAIS VOLTAM.

Dr. Gubán Ákos

tunk elő. Nagyon szerettük ugyan ezt a slágert, de egy idő után, ha csak egy-két ütemet is meghallottunk belőle, már libabőrös lett tőle a hátunk. Egy másik évben tornapaddal mutattuk be gyakorlatunkat, amit már csak azért sem szerettünk, mert valahogy nagyon nem lányokhoz valónak gondoltuk, hogy tornapadokat emelgessünk a fejünk fölé.

Sok kisebb-nagyobb emlékem van még, felsorolni is hosszú lenne. Ilyenek voltak például az évenkénti osztálykirándulások. Tolnai Gábor, akkori osztályfőnökünk mindig olyan helyekre vitt el minket, ahol valószínűleg más osztályok még sosem jártak, ezekre mindig nagyon szívesen emlékeztünk. Aztán ott voltak Zsiga bácsi világnézetű órái, vagy Rozgonyi tanár úr énekórái. Zinke tanár úr rajzórái, amik kikapcsolódást jelentettek az unalmas, tanuló órák között.

Most, hogy lányom jelvényavató ünnepségén voltam, nagyon furcsa érzés volt, amikor behozták az iskola zászlóját, és meghallottam az iskola szignálját. Eszembe jutott, hogy jó néhány évvel ezelőtt még diákként álltunk vigyázban a zászló tiszteletere, s bevalom, elérzékenyültem. Néhány pillanatig úgy érzetem, mintha megállt volna az idő, s még én is diákként állnék ott az aulában.

Kovács Margit,

vagy ahogy mindenké ismert a suliban, Kovács Margó, az 1978-ban végzett IV. C egykori tanulója

Bolyaisok voltunk – vagyunk

1. Albné Bogárdi Tünde
2. Bagyinszki Boglárka
3. Bajnóczi Éva
4. Balogh Erzsébet
5. Batki Arnold
6. Batkiné Tótok Katalin
7. Borók Sándorné
8. Czene Éva
9. Czikora Zsolt
10. Czímerné Séber Darinka
11. Cserkúti Edit
12. Dembrowszky Zsuzsanna
13. Dr. Engelberth István
14. Gál Petra
15. Gressainé Lóránt Lujza
16. Herencsényiné Buchinger Mónika
17. Juhász Zsuzsanna
18. Karádi Tamás
19. Lékóné Lantos Zsuzsanna
20. Marosszéky Gábor
21. Pálfalvai Zoltán
22. Sospataki Tünde
23. Szabóné Básti Csilla
24. Székyné dr. Sztrémi Melinda
25. Tóth Zénó
26. Tőzsér Sándorné
27. Turcsányi Marianna
28. Vizoczy Zsuzsanna

Idén lesz a 30 éves érettségi találkozóznk, felgyorsulva jönnek-mennek az e-mailek és a telefonok. Már a volt osztálytársak gyerekeit tanítom.

Nagyon szerettünk ide járni. Nehéz volt bekerülni, komoly írásbeli és szóbeli vizsgán kellett átesni, sokat kellett tanulni, mégis életem egyik legszebb időszakává vált ez.

Az osztály fele matematika tagozatos volt, itt csak 4-en voltunk lányok, a másik fele kémiás volt. Mi integrállal oldottunk meg a fizikai feladatokat is, ők papírcetliket dugdostak a kémialabor leghetetlenebb helyeire.

Mi tologattuk Peák Jutka néniével a tanári asztalt, hogy „erre folyik a folyó, itt dobom ki arra a labdát...”, miközben Cseme és Lujó folyton zsömlét rágszált és osztályképeket készített, ők csoklikórt gyártottak suttymban valami alkoholtól, amit kémia után persze meg is kóstoltunk. Mi franciául tanultunk, ők latinul.

A legjobb barátom kémikus volt és együtt hasaltunk énekórán a padon, hogy csukott szemmel élvezzük az Esőcsepp prelűdöt, ahol Rozgonyi tanár úr a botfülékkel is meg tudta szeretetni a zenét, vagy izgultunk történelemórán, hogy Jakab tanárnő milyen hangulatban van aznap.

Mi voltunk az első osztály, ahol 100%-os volt a matekfelvételi, Kovács Pisti 10 között tudott végezni az OKTV-n, és 6-ot vettek fel külföldi egyetemre.

Mentünk krumplit szedni katonai teherautón, és kb. havonta egy délután Jármay tanárnőnek felmon-

dani egy Arany balladát vagy Ady verset, aminél már 3 s kötőszó és-sel összekeverése jegylevonást jelentett, utáltuk is rendesen; de amikor az érettségim mindenki fejből idézett, már nem is tűnt rossz ötletnek.

A biológiate terem tele volt virággal, és volt akváriumfelelős, akinek a halakat kellett etetni. Voltunk az énekkarral fellépéseken és rádiós felvételen, a kézilabdacsapattal területi döntőn, jómagam szinte minden hétvégén futóversenyen is.

Szerencsésen jött össze az osztály, nagyon szerettünk együtt lenni. Kiránduláson, BNV-n, klubdelutá-

non, szülinapokon vagy csak úgy, bármilyen indok meglelt.

Most hatalmas kelkesedéssel készülünk a találkozóra, hiszen semmit sem változtunk, a barátaim gyermekeiben is magunkat látom. Remélem, hogy amikor majd ők emlékeznek vissza 40 év múlva, ugyanazt a melegséget érzik, mint mi, a szüleik, ha az iskolára gondolunk.

Cserkúti Edit

Pillanatképek 30 év távlatából

Mindig is büszke voltam bolyais múltamra. Szeretem a Bolyaiba járni. Jó osztályunk volt. 28 lány, 3 fiú – a fiúk természetesen el voltak kényeztetve.

Angol-orosz szak.

30 éve már, hogy Peák Jutka néni szájából elhangzott minden matek órán. „Értitek? Nem? Jaj, Istenem! Hát mi lesz veletek az érettségien?” És sikerült! Mindenkinek.

Visszagondolva megrohamoznak az emlékek.

Rozgonyi tanár úr énekkari próbái, a fellépések, a lázas készülődések, az utazások, a szövegtanulások. Aliz barátnőmmel a próbákról hazafelé menet végig énekeltek a várost jókat nevetgélve, boldogan.

A futás. Osztálytársaim számára felfoghatatlan volt, hogy szerethet valaki unalmas köröket futni kint az udvaron egyedül, versenyre készülve. És verseny előtt a mezosztáznál Dóka néni szeretetből fakadó szavai: „A 13-as mez a Csokié! Azt hagyjátok ott!” És a versenyen a megjegyzések éppen a 13-as mez miatt. Számomra soha nem volt szerencsétlen szám.

Kmetyi Feri bácsi táncpróbái a farsangra készülődve, a sportbemutatók.

A szavalóversenyek izgalma, Csík Rózsa néni bája, kedvessége. És az utolsó iskolai szavalóversenyen elmondtam Juhász Gyula Szerellem? című versét, az akkori kedvenc versemet, hisz szerelmes voltam, fájdalomosan, mivel szerelmem messze volt tőlem. (A diák-szerelemből 27 év óta tartó házasság lett.)

A közösség ereje, a csapatszellem, ami nem csak az osztályon belül, de az iskolában is nagyon elvolt. Fegyveres Zsiga bácsi történelem óráin elhangzott felszólítás: „Na halljuk, Lipták, a vékonyabbik!..”

Szabó Eta néni idegenvezetés órái, majd az idegenvezetés gyakorlata, amikor egy busznyai orosz kiskatonával ismertettük meg városunk nevezetességeit.

30 évvel ezelőtt nem gondoltam, hogy újra bolyais leszek. De ahogy mindig, most is büszke vagyok bolyais múltamra és jelenemre is!

Borók Sándorné Lipták Mária

A Bolyai – játék a számokkal

1966: az alapítás éve – 40 év

1976: az érettségi éve – 30 év

1981: a tanári pálya kezdete – 25 év

1996: az igazgatói munka indulása – 10 év

2006: egy újabb állomás? – a 40. év

Évfordulók, jubileumok, alkalmak a visszatekintésre. Emberi léptékkel mérve már jelentékeny időszakok az évtizedek.

A 40 évből 34 ismerős, több színtérről is: látom a diák, a tanárjelölt, a tanár, az igazgató szemével. S látam-látom a szülő szemével.

Ugyanaz a kisvilág mást jelent a vidékről bejáró diáklány számára, mást a tapasztalatokat szerzett, a pályát lassan-lassan befejező pedagógus számára, s megint mást a terveit olykor árral szemben megvalósítani akaró igazgató számára.

S nem csak a számok tükrében, de a valóságban is a Bolyai világa az életet jelenti számomra, a megtett út élményrétegeinek egymásra épülését s e rétegek szétválaszthatatlanságát.

S hogyan a különböző korok köztrétegei egymásra és egymásba épülnek, s többé szét nem bonthatók, együtt mozdulnak, gyűrődnek, de világosan elkülönülnek egymástól, s az értő kutató megállapíthatja, milyen hatással vannak az egészre az egyes korszakok. Ugyanúgy rakódtak egymásra a tizenéves kamaszlány, az anyává nőtt tanárjelölt, majd tanár és a negyvenes éveinek vége felé haladó igazgató élménykörei a Bolyairól, hogy egymást erősítve, együtt gyűrődve adják az egységet és állandóságot, a bolyais mikroklímát.

Kis és nagy világok találkozásait, történelemmé összeállt eseményeket, társadalmi rendszerek és berendezkedések változásait, bolyais diaktársból bolyais szülővé váló barátot, messzire szakadt és mégis közel lévő tanítványt, egykori tanáromat és mai kollégámat.

Egy világot, ahol minden mindennel összefügg, mert egymásból nőtt ki, s egymást erősítve halad újabb célok és állomások felé.

Ki tudja?! Talán ilyen állomás lesz a 2006. év is!?

Székyné dr. Sztremi Melinda

A Bolyai János Gimnázium meghatározó helyet foglal el az életemben, hiszen idestova 25 évet töltöttem itt el: 4 évet diákként és immár 21 éve tanárként dolgozom egykori iskolámban.

Egy negyedszázad történelmi léptékben nem hosszú idő, egy ember életében viszont meghatározó.

Nagyon büszke voltam, amikor diákként felvételt nyertem abba az osztályba, amit szívem szerint választottam. Tanárként megtiszteltetés és kihívás volt számomra egykori tanárainnal együtt dolgozni volt iskolámban, az ország egyik legjobb gimnáziumában.

Diákként sok szép és meghatározó emléket őrzök tanulmányaimról és tanárainról. Az idegen nyelvek szeretetét otthonról hoztam. Itt kiváló szaktanárokat, igazi tanáregyenlőségeket ismerhettem meg, akiknek mind a mai napig sokat köszönhetek. Bedő Éva orosz-tanáromtól módszertanilag többet tanultam, mint az egyetem és a gyakorló gimnázium vezető tanáraitól. Michalovics Árpád, első franciatanárom ismertette és szerettette meg velem azt a nyelvet, melyért mind a mai napig szenvedélyesen rajongok kultúrájával egyetemben. De sokat köszönhetek Boródi Ferencné franciatanáromnak is, aki három évig tanította ezt a nyelvet a maga franciásan elegáns módján. Szász Jánosné, Dóka néni mindig közel állt a szívemhez, hiszen a sport máig fontos a számomra. Testnevelő tanárként és kosárlabdaedzőként a csapat minden rezdülését nyomon követte, s a legtöbbet hozta ki belőlünk: megtanultuk, hogy a sport és a tanulás összeegyeztethető, s mindkettőt lehet kiválóan űzni kellő kitartással, tartással, szorgalommal, odaadással, hogy a sport önfegyelmre, rendre és jó időbeosztásra tanít.

Itt tanultam meg küzdeni a csapatért, az iskoláért, lett légyen az a kosárlabdacsapat megyei döntője vagy az OKTV országos döntője. Matektanárorként és kollégaként is szeretve tiszteltem Molnár Györgynét, Rózsát, aki végtelen türelemmel magyarázta el tizedszerre is azt az érthetetlen matekpéldát az eziránt kevésbé fogékony nyelvi tagozatos osztályunknak. Rozgonyi tanár úr ének-zene óráin szerettem és ismertem meg a komolyzenét. Minden tanáromra jó szívvel emlékezem: példa- és útmutató tanáregyenlőségek, hiteles emberek és jó pedagógusok, tantárgyukat szerető és magas fokon művelő szakemberek voltak, s közülük sokan még aktívan, ma is azok.

A Bolyai Gimnázium igazi szellemi műhely volt számomra, ahol a tanulás, tudás érték, s mikor **tanárként** kezdtem itt dolgozni, ugyanezt az értékföldet találtam meg, amitől olyan jól éreztem magam. Volt igazgatóimtól: Herold Laci bácsitól és Dr. Szabó Istvánnétól, Katitól, igazgatóhelyettesemtől, Kapás Józsefnétől, Gizikétől sok biztatást, útmutatást, megerősítést és követendő példát kaptam pedagógusi munkámban, a pedagógushivatásban. Arról, hogy csak a jó szakember hiteles, a követelek, mert értem teszem, s mert mindenkiből a tőle elvárható legjobbat kell kihozni, s tudása legjavát kell elvárni, hogy egy iskolában az oktatás és nevelés nem választható el.

Hitelesség, igényesség, szaktudás, igaz emberség, helyes önértékelés és önbecsülés, a szakma szeretete, erre tanított ez a gimnázium, s ez ad erőt ebben, az időnként értékviszályon átmenő világban.

Dembrowszky Zsuzsanna

Eltelt tíz év, mióta a 30. évfordulóra készült évkönyvbe írtam – egykori bolyais diákként. Most ismét kértek, néhány sorban foglaljam össze gondolataimat bolyais múltamról, jelenemről.

Örömmel teszek eleget ennek a kérésnek, talán így valamit megmutathatok az új évkönyvet olvasóknak abból, mit jelent ebben az iskolában „élni”, tanulni, dolgozni.

En csak 2. (ma 10.) osztályban kerültem a gimnáziumba egy kiforrott, összeszokott osztályközösségbe. Nyilván nem volt könnyű beilleszkedni, hiszen már mindenkinek megszokott baráti köre volt. Így viszont megvolt az az előnyöm, hogy osztálytársaim legtöbbször jó kapcsolatba kerülhettem, szinte közvetítő szerepet játszhattam az egyes csoportok között. Mivel mindig is szerettem nyüzsögni, szervezkedni, sok program megszervezését, jó néhány dolog elintézését rám bízta. Szerencsére többnyire rá tudtam venni az osztálytársakat, hogy vegyenek részt a feladatok megoldásában. (Meg is kaptam „az osztály anyja” megtisztelő címet.) Pedig nem volt egyszerű, 20 mindenre elszánt fiúval és 14 egyedi elképzelésekkel rendelkező lánnyal jártam ebbe az osztályba. Volt tanáraink azóta is emlegetik, hogy azóta sem nagyon akad más csapat, ahol ennyi fiú lett volna. Nem is volt könnyű velünk, főleg az osztályfőnökünk, Boronyainé Nagy Ágnes tanárnő tanúsíthatja ezt, valahogy többnyire mégis megszélesítették minket. Egyeseket Szabó István tanár úr bevont az országjáró diákok közé, Rozgonyi tanár úr óráin áhitattal hallgattuk a komolyzenei felvételeket, az építőtáborokban egymással versengve szedtük az almát, a cse-resznyét, miközben tanáraink éjjel minket is nehezen tudtak rávenni az alvásra. Emlékszem, az általunk készített karácsonyi műsorban először mi ját-

szottunk hosszú évek tiltása után betlehement. Ja, és a fiúk előszeretettel kötöttek piros babos kendőt Zsiga bácsi, a történelemtanáruk kedvenc Lenin szobrának fejére – amit ő szelíd morgolóddással vett tudomásul. Aztán feleltetett... És volt osztálykirándulás, amikor Kmetyi tanár úr, a kísérelőnk órákig fűtyülte az aláfestő zenét egy szegedi parkolóban, hogy táncolhassuk az általa koreografált polkát.

Mind, mind megannyi szép emlék...

Öt évente „becsületesen” megtartjuk az érettségi találkozókat – elég nagy létszámmal -, ahol rendre felmelegítjük ezeket a dolgokat meg másokat is. Sokakal ma is tartjuk a kapcsolatot, és az érettségi találkozó évében többen megkeresnek, hogy hát akkor hol és mikor...

Most már 15 éve tanítok a gimnáziumban, előfordul, hogy osztályfőnöke, tanára vagyok egy-egy volt osztály- vagy iskolatársam gyerekének. Furcsa érzés, eleinte nehéz volt elfogadni, hogy ilyen gyorsan elszállt az idő, de már megszoktam, sőt rájöttem, hogy néha könnyebb úgy, ha az ember ismeri egy-két problémás tanítványa szülőjét, jobban meg tudjuk oldani a gondokat. Néha ez viszont hátrányt jelent.

Egykori tanáraink közül már csak kevesekkel dolgozom együtt, sokan nyugdíjba mentek, mások más iskolát, esetleg új pályát választottak. Akik még itt vannak, most is hű társak, segítők a munkámban, bátran fordulhatok hozzájuk, ha szakmai, emberi tanácsra van szükségem, ahogy azokhoz is, akik korábban nem itt dolgoztak. Életem nehéz helyzetekben, örömeimben mellettem vannak. Gyakran bántjuk is egymást akarva akaratlanul, de ha kell, számíthatok rájuk.

Mert mindannyian bolyaisok voltunk, vagyunk.

Bajnóczy Éva

Ritkán adatik meg egy iskola életében, hogy három, korábban egy évfolyamon tanuló diák tér vissza később tanárként az intézménybe. Már három éve tanítok együtt – többek között – évfolyamtársaimmal, most a kerek évforduló kapcsán érdemes szólni erről. 1991-ben együtt érettségiztem Engelberth Istvánnal és Tóth Zénóval, az élet és a felvételi különböző területekre sodort minket, de itt a Bolyaiban újra találkozhatunk nap mint nap.

Kollegáimmal közös emlékeket nem nehéz találni. Engelberth tanár úr osztályának és az én osztályomnak egyszerre voltak testnevelésórái, így ez a két osztály jobban összetartott. Arra határozottan emlékszem, hogy mennyire örült az egész évfolyam az OKTV-n általa elért eredménynek. Tóth Zénó tanár úrral egyetemben dr. Peák Istvánné matematika felvételi

előkészítő foglalkozásaira jártam, amely igen jól megalapozta szakmai tudásunkat.

Több egykori iskolatársunk is megtalálható a tanári karban: Batki Arnold és Karádi Tamás, valamint a jelenleg GYES-en lévő Bogárdi Tünde és Buchinger Mónika.

Az akkor itt tanítók közül már csak kevesen tanítanak az iskolában. Volt tanáraink kollegákként fogadtak már akkor is, amikor vidéki tanítási gyakorlatukat is régi iskolánkban végeztük. Manapság a tanári kar teljes jogú tagjaiként ugyanúgy felnézünk rájuk és tiszteljük őket, mint annak idején.

Az iskola és annak céljai, valamint szellemisége nem változott 1991 óta, amikor az iskola épp a 25. évfordulóját ünnepelte.

Sóspataki Tünde

Forgácsok...

Csak az szépre emlékezem...? Ha visszagondolok bolyais gimnazista éveimre, jobbra szép, kedves emlékek tűnnek fel előttem... Bár a világ körülöttünk rengeteget változott! Sajnos döntően nem jó irányba... de az emlék csak az emlékező!

Mint tanár szeretek beszélgetni a diákokkal. Bár olyan sok órám van, hogy kevés rá az idő. Sajnálatos, hiszen jó beszélgetésekkel, „eszme- és véleménycserékkel” lehet igazán alakítani a diákok szemléletét, érzéseit, gondolatait! És persze tanítani! Mi, diákok annak idején rengeteget beszélgettünk. A rendszerváltás időszakát éltük, izgalmas évek voltak azok. Érdeklődtünk a politika iránt, a társadalmi folyamatok, a kibontakozó demokrácia iránt. Hatalmas vitákat folytattunk, de sosem ragadt el minket az indulat, a harag, a góg! Persze közben jókat nevtünk.

Tanárnként nagyon szeretem a mosolygós, jókedvű, életvidám diákokat! Hál’ Istennek ma is akadnak ilyen diákok, de kevesebben mint akkor... Mi talán annak idején többet mosolyogtunk. Igaz nyugodtabb (bár nem nyugodt) világban éltünk!

Osztálytársaimmal rengeteget beszélgettünk. A minap egy kedves diáklány azt mondta, hogy 5 év alatt – mióta bolyais diák lett – néhány osztálytársával

csak néhány mondatot váltott. Hát bizony ez nem jó... Mindenki rohan, ideges, rengeteg programja van...

Néhány napja megkérdeztem egy osztályt... többen azt mondták, nem szeretnek a Bolyaiba járni. Nem hagyott nyugodni a dolog... megkérdeztem másokat is. Három másik osztályban azt mondta a többség, hogy szeretik ezt az iskolát, és ha újból választani kellene, ismét a Bolyait választanák...

Mi szerettünk idejárni. Öten voltunk fiúk az osztályban, és 25 lány. Jó barátságban voltunk, különösen az öt fiú tartott össze. Céltudatosak voltunk. Tudtuk, hogy miért választottunk „faktot”, miért járunk németórákra, hogy miért akarjuk megérteni a matematikai összefüggéseit, miért jó ismerni Magyarország földrajzát, miért érdemes a törőórákon odafigyelni! Tudtuk, miért kell („illik”) dolgozatot írni, iskolába járni... az igazolatlan hiányzás ismeretlen fogalom volt nálunk! Az osztályomban elmeséltem, hogy annak idején, amikor elhatároztam, hogy OKTV-én indulok, akkor bizony nyáron végigtanultam a földrajz tankönyveket. „Furcsán” néztek rám... Jobban hitünk, bíztunk benne, hogy kitarással, szorgalommal eredményt érünk el. Bíztunk, hittünk, világos és egyértelmű normákban... és meglett az eredménye. Biz-

tosan egyszerűbb volt... Egyszerű volt „félni” a németórától, de megtanultunk németül! A későbbi félelmekhez képest ugyan mi volt az...!? És rengeteget köszönhettem később a nyelvtudásnak, vagy a földrajz OKTV-nek... Ezek tettek azzá, ami ma vagyok...

Gergő médiajogász lett, Jani villamosmérnök, Robi közgazdász, Norbi határőrtiszt, én „szerényen” tanár. Nívós egyetemre jártunk, elszálltak az évek, mindenki éli az életét, ki közelebb ki távolabb...

Ma egykori tanáraink a kollégáim. Emlékszem Rozgonyi tanár úr vidám óráira, ahogy vezényel az énekórán, Árpád tanár úr dolgozataira, ahogy kimondja ...

mezőgazdaság... Pálfalvai tanár úr saslengésére, Peák Jutka néni logikus matekóráira, Berencsik tanárnőre és a vaskos, nehéz művésztörténet tankönyvre, Marietta tanárnő filozófiaóráira a 7. órákban... arra amikor Székely tanár úrral egymásra néztünk az OKTV döntőjének eredményhirdetésén, majd „hálaból” meghívtam egy italra...

Apró kis emlékek... forgácsok ezek... de nyomot hagytak az életemben, alakítottak, formáltak... És nem bánom, hogy az lettem, ami vagyok! Köszönöm!

dr. Engelberth István

Abban az évben búcsúztam el a Bolyai János Gimnáziumtól, amikor 30. születésnapját ünnepelte. Akkor azt hittem, a búcsú végleges. Most, kerekén 10 évré már tudom, hogy nem így volt.

14 éves koromban kezdődött a mi „kapcsolatunk”, 4 évig tartott, majd elhagytam az almatert kerekén 8 évre. Mégis visszatértem, és újra itt vagyok. Minden reggel kilépek a hátsó ajtón, felszaladok a lépcsőkön, mintha az idő visszaforgott volna 10 évvel, ugyanaz az út, ugyanazok a falak, és sokszor ugyanazok az arcok.

Ugyanaz, de mégis más, teljesen más. Most nem én from a dolgozatokat, hanem én íratom, nem én köszönök csókolomot, hanem nekem köszönnek. Nem diák vagyok, hanem tanár.

Az itt töltött gimnáziumi évek alatt sok minden történt velem. Emlékszem a régi arcokra, a serdülőkor

„megpróbáltatásaira”, a szép és a szomorú napokra. Mikor a 9-esben van az óráim, lopva mindig végigfutom a szememmel a tablónkat. Szép időszak volt. Ma is, amikor a diákok a problémáikat mesélik, mindig próbálok visszaemlékezni, milyen volt bolyaisnak lenni, milyenek voltak a problémáim, hogy éltem meg őket, és eszerint próbálok segíteni.

Mikor egyetemista voltam, visszajöttem gyakorolni, és azt mondtam, nem akarok hazajönni egyetem után. Kis kitérő után mégis itt kötöttem ki. Az első munkanapomon olyan volt, mintha hazaértem volna. A régi iskolám, a régi tanáraink, mint rég elveszett és újra megtalált barátok fogadtak, mintha megállt volna az idő, és nem is telt volna el az a 8 év.

Balogh Erzsébet